
PRIJEDLOZI ZA PROMJENE ŠKOLSKOG
SUSTAVA

IZUČAVANJE RELIGIOZNE
KULTURE

Katehetsko vijeće Biskupske konferencije Jugoslavije predlaže da se u školsko obrazovanje na odgovarajući način uključi i religiozna kultura, ukazujući na potrebu jednakog tretiranja svih religija i na okolnost da nije riječ o klasičnom vjeronauku.

U sklopu promjena u našoj zemlji sve se više govori i o nužnosti radikalne preobrazbe školskog sustava. Sa svih strana, iz svih novih političkih stranaka pljušte kritike dosadašnjeg školskog sustava a ponekad se čuje i neki prijedlog kako bi trebalo sve to izgledati. Potaknuto tim činjenicama, Katehetsko vijeće Biskupske konferencije Jugoslavije (na čelu mu je đakovački i srijemski biskup Ćiril Kos) uputilo je javnosti izjavu u kojoj oslikava svoje gledanje na te probleme.

Katehetsko vijeće najprije ističe da podržava poticaje koji dolaze s raznih strana, da religiozna kultura dobije odgovarajuće mjesto u školskom odgoju i obrazovanju. Ta religiozna dimenzija treba biti tako uređena u školskim programima da sve religije budu jednako tretirane i da pripadnici različitih religija imaju priliku upoznati vlastiti religiozni, nacionalni i kulturni identitet.

Iz izjave Katehetskog vijeća vidi se kako bi to trebalo i provesti. Kompetentne ustanove za odgoj i obrazovanje, po mišljenju Katehetskog vijeća, morale bi učiniti tri stvari: iz školskih programa i priručnika prije svega valja isključiti sve ono, što se odnosi na vjeru i crkvu, a ne odgovara istini, vrijeđa osjećaje vjernika, a proizvod je određene ideologije. Zatim, u programe i priručnike valja ugraditi religiozne sadržaje koji su sastavni dio naših nacionalnih i kulturnih baština te pridonose odgoju cjelovite osobe. Kao treće, u nove školske programe i udžbenike valja uvrstiti posebne sadržaje religiozne kulture, a u tome treba da sudjeluju kompetentne osobe i ustanove vjerskih zajednica.

Svim ovim ne misli se zamijeniti postojeću praksu katehizacije u kršćanskim zajednicama, odnosno vjerskog odgoja i obrazovanja u drugim vjerskim zajednicama. Bez poznavanja i adekvatnog vrednovanja kršćanstva ne mogu se razumjeti naše nacionalne kulture kršćanske tradicije kao sastavni dio evropske kulture, a ni oblikovati autentični vjerski, nacionalni i kulturni identitet pojedinaca i zajednica. Ističući ovaj stav, Katehetsko vijeće upozorava da uvažava pripadnike nekršćanskih religija i onih koji ne vjeruju.

Cijeli naš dosadašnji obrazovni sustav uglavnom je prešućivao kršćansku tradiciju gdje god se to moglo učiniti. Posljedice toga su da mlade generacije svojim znanjem i razmišljanjem izgledaju kao da su odnekle presađene u evropski ambijent. Stoga je realan zahtjev za mijenjanjem školskih programa i udžbenika u onome dijelu koji se tiče religiozne kulture.

Odmah ovdje valja shvatiti da školsko religiozno obrazovanje nije vjeronauk. O tome je nešto detaljnije govorio dr. Alojzije Hobljaj, profesor religiozne pedagogije na zagrebačkom Teološkom fakultetu i predstojnik Katehetskog instituta. On smatra da se uvođenje religioznog odgoja u škole ne protivi ustavnoj odredbi o odvojenosti crkve i države, jer on nastaje iz kulturno-pedagoške potrebe. Slična su rješenja u SAD, gdje je također crkva odvojena od države.

I izjava Katehetskog vijeća BKJ upozorava da uvođenje religiozne kulture u škole nije i uvođenje vjeronauka jer je njemu sasvim drugi

cilj. Svim mladim ljudima potrebno je mnogo više znanja iz područja religiozne kulture. I možemo reći da Katehetsko vijeće svojom izjavom pledira za naše vraćanje u Evropu. Ne može se pledirati za povratak Evropi, a ne razumjeti njezine korijene, koji su izrazito kršćanski.

To je i kulturna potreba našeg vremena. Ona nema nikakve veze s nekom religioznom propagandom. A da se napravi jedan takav zaokret, potrebne su velike i značajne pretpostavke. Proteći će dosta vremena dok se ne isprave mnoge krive Drine, dok ne dođe do katarze ideologizirane svijesti. Trebat će ponajprije osposobljavati prosvjetne radnike za takvo nešto. Ako se već slažemo da je školskom sustavu potrebna religija kao odgojna i društveno-kulturna vrijednost, onda će biti zadatak svih kompetentnih da stvaraju pretpostavke za realizaciju toga zadatka i to na način koji će zadovoljiti ne samo te potrebe, nego i uvažavati različitost konfesionalne i religiozne pripadnosti, a posebno razlike u svjetonazoru.

Ivica Mlivončić

Slobodna Dalmacija, 7. 05. 1990.